

POLITIČKA PLATFORMA GLAS-a

Manifest za društvo slobode, solidarnosti i jednakih mogućnosti

Hrvatsko društvo nalazi se trenutno pred ozbiljnim izborom: dubinska rekonstrukcija političkog sustava i društva ili daljnji gubitak povjerenja građana u svoju zemlju, njezine institucije i demokratske procese. U tom procesu od posebnog su značaja upravo političke stranke. Zdravlje demokratskog sustava očituje se u uspješnom prenošenju i provođenju interesa, zahtjeva i potreba građana putem institucija vlasti. Ako stranački sustav dobro funkcionira, taj posao je u rukama političkih stranaka. No kada ne funkcionira, prostor političkih stranaka popunjavaju parapolitičke interesne grupacije, populistički, fatalistički, pokreti fokusirani na vođu, pa čak i stranke suprotstavljene samoj demokraciji.

Građani u velikom broju država, a u Hrvatskoj pogotovo, razočarani su političkim strankama, političarima, ali i ostalim institucijama važnima za funkcioniranje liberalne demokracije. Nakon skoro desetljeća od početka velike financijske krize, velikog iseljavanja dijelom olakšanog i ulaskom RH u EU te razočaranja u političke aktere obilježene korupcijskim skandalima i političkom trgovinom, građani su prestali vjerovati u mogućnosti političkih stranaka da iskreno i vjerno zastupaju te provode njihove interese, potrebe i želje. Dosljednost i vjerodostojnost potpuno su se izgubile iz političkog života Hrvatske, što je dovelo do pasivizacije i apatije građana.

Stoga smatramo da je ključan zadatak političkih stranaka u vremenu koje je pred nama vraćanje povjerenja i smisla u javno djelovanje. Da bi taj zadatak ispunile, stranke moraju prije svega redefinirati vlastitu funkciju. U uvjetima demokracije 21. stoljeća, sve većeg broja institucija, interesa i kanala komunikacije, to znači potpunu promjenu paradigme u načinu na koji smo navikli da stranke postoje i funkcioniraju. Današnje vrijeme traži stranke otvorene za nove oblike suradnje sa svim relevantnim sudionicima političkih procesa, prije svega građanima, ali i raznim skupinama te organizacijama u koje se oni udružuju. Upravo će ta vrsta otvorenosti biti važno obilježje stranke GLAS. Druga važna odrednica na kojoj GLAS želi graditi povjerenje i podršku građana je ideološka te programska jasnoća i dosljednost. Stranka GLAS moderna je liberalna stranka građanskog centra, fokusirana na obranu individualnih sloboda, uz zaštitu ugroženih i posebno osjetljivih članova našeg društva. Građani će u našem djelovanju imati snažnog zagovornika vlastitih prava i neumornog promicatelja dobrobiti svakog pojedinca. Pritom nam je iznimno važno upravo mladim članovima našeg društva, koji tek stupaju u političku arenu, pokazati da postoji progresivna,

moderna politička stranka, koja promiče toleranciju, sekularnost, multikulturalizam i liberalne društvene vrijednosti. Na taj će način i oni, kao i milijuni drugih članova njihove generacije koji žive u razvijenim demokracijama, imati opciju koja govori jezikom 21. stoljeća.

Upravo će te vrijednosti – tolerancija, sekularnost, multikulturalnost te otvorenost i uključivost – biti kameni temeljci na kojima će GLAS graditi svoje političko djelovanje, naše članice i članovi aktivno formirati politički sustav u predstavničkim i izvršnim tijelima, a naši suradnici i stručnjaci stvarati specifične javne politike. Smatramo da je Hrvatskoj potrebna jedna takva moderna i progresivna stranka, beskompromisno usmjerena na očuvanje tekovina liberalne demokracije. GLAS će biti upravo to.

Temeljni politički ciljevi GLAS-a su:

- izgradnja otvorenog društva u kojem se različitosti potiču kao komparativna prednost, a samosvjесni, ispunjeni i uspješni pojedinci pokretači su napretka;
- izgradnja stabilnih i predvidivih institucija u službi građana.

GLAS će u svom djelovanju, imajući na umu temeljne ciljeve, posebnu pozornost usmjeriti na sljedeća područja.

1. Individualne slobode i prava

U modernim liberalnim demokracijama, individualna sloboda i stupanj zaštite ljudska prava glavno su mjerilo uspješnosti države. U zalaganju za zaštitu individualnih prava i sloboda, GLAS se vodi s dva načela: ostvarivanje te zaštita građanske jednakosti i širenje prostora individualne slobode. Kao politička stranka građanskog centra, GLAS će sve svoje politike formirati vodeći računa o maksimalnom poštivanju individualnih prava i sloboda. Posebno ćemo inzistirati na zaštiti tih sloboda i prava za pripadnike i pripadnice onih skupina koje su dosad tradicionalno bile marginalizirane i diskriminirane.

LGBT* prava su za GLAS pitanje jednakosti svakog pojedinačnog građanina i građanke pred zakonom. U tom kontekstu, svaki zakon u državi mora se primjenjivati jednako u odnosu na svakog građanina ili građanku i sva prava koja iz njega proizlaze svima na jednaki način moraju biti dostupna. Posebno treba raditi na edukaciji svih, a poglavito mlađih članova

društva, s ciljem povećanja tolerancije prema LGBT* članovima hrvatskog društva. Ekonomska, financijska i prava nasljedstva pripadnika LGBT* populacije također treba dodatno štiti, na čemu ćemo raditi kao politička stranka, ali i kao pojedinci uvjereni da svaki čovjek ima prava neovisno o tome kakav je stav o njemu ili njoj izgradila dominantna većina.

Sloboda u planiranju obitelji i odlučivanju o rađanju djece koja je često osporavana, jedna je od temeljnih sloboda. Ograničavanje ove slobode najčešći je put kojim država počinje zadirati u autonomnu sferu pojedinca i na taj način otvara put dominaciji države nad privatnošću i mogućnosti totalitarizma. Zato se GLAS zalaže za pravo žene na izbor te smatra da se ta sloboda ni u kojem slučaju ne smije dovesti u pitanje, već trajno mora ostati u sferi osobne savjesti pojedinca. Zakonodavstvo koje regulira potpomognutu oplodnju, kao i zakonodavstvo koje regulira usvajanje, treba liberalizirati i ta prava učiniti dostupnima svima, neovisno o bračnom statusu, spolu ili seksualnoj preferenciji.

Država mora osigurati jednakost svih vjerskih zajednica (u pravima, ali i obvezama), kao i potpunu slobodu u izražavanju i prakticiranju vjerskih uvjerenja. Pojedinaac mora imati punu slobodu svjetonazora te religijskog određenja i pripadnosti. Pretpostavka za ostvarenje slobode svjetonazora i religijskog određenja je jasna i nedvosmislena odvojenost crkve od države. S obzirom na to, GLAS smatra da ugovori između Svete Stolice i Republike Hrvatske te ostali institucionalizirani odnosi između religijskih zajednica i državnih institucija koji preferiraju interese većinske religijske zajednice u odnosu na manjinske, kao i vjernika u odnosu na ateiste, agnostike i neopredijeljene, nisu u skladu s uspješnim funkcioniranjem moderne države te je potrebno pokrenuti postupak njihove revizije. Oni moraju biti svedeni na mjeru u kojoj sekularni karakter države nije ugrožen.

GLAS smatra da Hrvatska treba pokazati humanost prema izbjeglicama, migrantima i azilantima koji sigurnost i mir pokušavaju naći u našoj državi. Načini i instrumenti pomoći moraju biti efikasni, unaprijed promišljeni i brzo provedivi. Da bi to bilo moguće, Hrvatska hitno treba osmisliti i početi provoditi temeljitu imigracijsku i integracijsku politiku. Ekonomske migracije pružaju velike mogućnosti za zemlju poput Hrvatske, ali politike moraju također biti unaprijed planirane i pametno upravljane kako bi se ostvarila maksimalna korist i za Republiku Hrvatsku i za one koji u njoj žele živjeti.

Sloboda istraživanja i prenošenja novih spoznaja i ideja temelj je društvenog napretka. GLAS smatra da država mora stvarati poticajno okruženje za inovacije i istraživanje, a ograničenja,

bez obzira koliko nove ideje bile kontroverzne, svesti na minimum. Nova znanja i spoznaje te potreba za njima ne smiju se procjenjivati s aspekta određene tradicije ili vjerovanja.

Sva prava i slobode koje vrijede u stvarnom svijetu, moraju postojati i biti garantirana i u digitalnoj stvarnosti. Među najvažnijima su svakako sloboda izražavanja te zaštita privatnosti i osobnih podataka. Privatna sfera jednako je privatna *offline* i *online* te država mora biti strogo ograničena u mogućnosti posezanja u nju. Kao i u fizičkom svijetu, i u virtualnom postoji samo jedna ograda slobode – sloboda drugog pojedinca. U tom smislu, na internetu je posebno važna ravnoteža slobode i sigurnosti, a svako zadiranje u individualnu slobodu ili suspendiranje određenih prava, može biti opravdano jedino u slučaju nasrtaja na slobodu drugog pojedinca.

2. Društvo jednakih mogućnosti - socijalna pravednost i smanjenje društvene nejednakosti

U Hrvatskoj još uvijek ne postoje uvjeti u kojima svi njezini građani mogu prakticirati svoju slobodu u punom smislu, ostvariti uspješan i ispunjen život te dosegnuti maksimum svojih mogućnosti. Država mora biti u stanju svim svojim građanima omogućiti jednake početne pozicije i eliminirati sve prepreke koje pojedinca stavljaju u neravnopravan položaj u ostvarivanju njegovih prava i sloboda. Pravedno društvo usmjereno je na osiguravanje uvjeta za uspješan i sretan život svakog pojedinca. Samo tako je moguće ostvariti uspješno društvo u cjelini.

Za uspjeh političke zajednice i svih njezinih članova važno je uspostavljati politička, ekonomska i društvena prava žena koja vode spolnoj i rodnoj ravnopravnosti u svim sferama života političke zajednice.

Važna odrednica slobodnog i pravednog društva su javno te svima dostupno kvalitetno obrazovanje i zdravstvo. Stoga je GLAS predan obrani obrazovnog sustava kao javnog dobra otvorenog svim hrvatskim građanima pod jednakim uvjetima i na svim razinama – od predškolske, preko osnovnoškolske i srednjoškolske, do sveučilišne razine.

Jačanje, modernizacija i poboljšanje standarda u zdravstvenom sustavu, obveza je svih nas, a mi ćemo se za to posebno zalagati jer znamo da jedino društvo u kojemu pojedinci ne moraju strahovati hoće li im biti dostupno liječenjem, kad i ako im zatreba, može uspješno graditi stabilnu demokraciju. Očuvanje javnog, solidarnog zdravstvenog sustava kao koncepta na

koji možemo biti ponosni, istovremeno ne smije značiti ograničavanje privatne inicijative i poduzetništva u zdravstvu.

U Hrvatskoj se danas visina invalidnina ne određuje temeljem stupnja, već temeljem porijekla invaliditeta. Invalidnine su instrument uspostavljanja društvene jednakosti, odnosno barem približnog izjednačavanja ljudi u njihovim mogućnostima sudjelovanja u životu vlastite zajednice i stoga sadašnju situaciju hitno treba mijenjati. Posebnu pozornost treba usmjeriti na obrazovanje djece s poteškoćama u razvoju te njihovu punu integraciju u redovan obrazovni sustav, kao i opću socijalnu inkluziju.

Čist okoliš temeljno je ljudsko pravo. Izvori pitke vode, šumska, rudna, morska i druga prirodna bogatstva Hrvatske, javno su dobro svih hrvatskih građana. O njima moramo razmišljati kao o nečemu što smo posudili od budućih generacija, koji u njima moraju uživati u jednakoj mjeri kao i mi. GLAS će raditi na zadržavanju tih prirodnih resursa kao javnih dobara.

Promjene koje su se u zadnja dva desetljeća dogodile na globalnoj razini, ali i u Hrvatskoj, a posebno s posljednjom velikom ekonomskom krizom, postale su prijetnja slobodi pojedinca. Bilo da se radi o slobodi poduzetničke inicijative ili pravu na rad i na dostojanstven život od vlastitog rada, GLAS smatra da država treba svakom građaninu osigurati jednake mogućnosti za dobar i ispunjen život, bez strahovanja za osobnu egzistenciju. Te su promjene posebno pogodile radništvo. Hrvatsko društvo treba prepoznati da su radnici, zajedno s poduzetnicima, neophodan dio zdravoga i poštenog ekonomskog sustava, i samo takav stav te politike utemeljene u njemu mogu donijeti gospodarski napredak.

Zaštita zviždača, koji ukazuju na prevare države, radnika, potrošača, mora postati dužnost države, kao i osiguravanje Ustavom i zakonom zajamčenih prava zaštite radnika.

3. Gospodarski razvoj

Hrvatska kao srednje razvijena zemlja ne može koristiti turizam kao osnovnu polugu razvoja i oslanjati se na gospodarsku granu koja je kapitalno zahtjevna te radno intenzivna, a uglavnom osigurava jednostavne i slabo plaćene poslove. U uvjetima slobodnog i nesmetanog pristupa europskom tržištu rada dio hrvatskih građana i dalje će tražiti zaposlenje u drugim, bitno bogatijim državama. Problem nedostatka radnika u uslužnim djelatnostima bit će sve više izražen jer je povećanje cijene rada limitirano samom konkurentnošću domaće

turističke industrije na svjetskom tržištu. To će nužno dovesti do promjena u imigrantskoj politici kako bi se očuvala i sama opstojnost dijela turističkog sektora. Zbog svega navedenog Hrvatska mora svojom poreznom politikom te regionalnim ustrojem stvoriti uvjete za brži razvoj ostalih industrijskih sektora, posebice visokotehnoloških kako bi u konačnici postala visoko razvijena zemlja i na taj način izbjegla daljnju depopulaciju i demografsku katastrofu.

Među našim najvažnijim agendama je i obračun s tzv. kroni-kapitalizmom, u kojem dobro prolaze samo podobne skupine snažno vezane uz aktualnu vlast. Slobodno je tržište u Hrvatskoj tek floskula, a spomenuti kontekst kroni-kapitalizma rezultira posve neracionalnim potezima. Takva praksa dovela nas je u situaciju u kojoj se izravnim državnim intervencionizmom spašava „sistemska“ tvrtka, što može imati nesagledive posljedice za stabilnost javnih financija.

GLAS će inzistirati na načelima slobodnog tržišta i zdrave konkurencije. Zalagat će se za micanje državnog, odnosno političkog utjecaja iz kompanija koje su izložene snažnoj tržišnoj konkurenciji. Inzistirat će na tome da strateške državne tvrtke poput HEP-a, HŽ-a, Plinacra, Janafa, Hrvatskih šuma i Hrvatskih voda budu u rukama najsposobnijih menadžera koji će se birati na javnim natjecajima i biti primjereno plaćeni za dobre, odnosno snositi posljedice za loše poslovne rezultate.

4. Teritorijalna i politička organizacija zemlje

Hrvatska je izrazito centralizirana država, a fikcija lokalne i regionalne samouprave postala je sredstvo stvaranja stranačkih klijentelističkih mreža te predstavlja jednu od ključnih prepreka razvoju. Ako su i postojale povijesne okolnosti koje su tražile takvu centralizaciju, one su davno nestale. Naša će stranka, stoga, temeljem načela supsidijarnosti, raditi na cjelovitoj decentralizaciji države. No kako bi takva decentralizacija bila uspješna potrebno je na smislen i prirodan način pristupiti administrativnoj podjeli države. Naime, uz to što je duboko centralizirana država, Hrvatska je u isto vrijeme i pretjerano administrativno rascjepkana. Kombinacija tih dvaju problema vodi lošem korištenju resursa koja stoje na raspolaganju svim razinama vlasti. GLAS će se zalagati za novu administrativnu podjelu Hrvatske, s fokusom na regionalnu samoupravu kao ključnog nositelja aktivnosti. Lokalna i mjesna samouprava trebaju se okrupniti, a broj općina i gradova smanjiti u skladu s načelom funkcionalnosti. Na taj će način doći do ozdravljenja lokalnih institucija, lokalne demokracije i lokalnih izvora blagostanja.

Osim toga, smanjenje i transformacija administrativne podjele Hrvatske na lokalnoj i regionalnoj razini osigurala bi demokratičniju i pošteniju raspodjelu javnih resursa. Fokus na administrativno okrupnjivanje te decentralizaciju donošenja odluka ključni su aspekti borbe protiv sustavnog „zarobljavanja“ javnih resursa na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini i njihovo korištenje za ostvarivanje partikularnih privatnih interesa.

Iako možda nisu važna za poboljšanje svakodnevnog života građana, pitanja strukture i funkcioniranja političkog sustava moraju biti na dnevnom redu svake političke stranke. Način na koji pristupamo odgovoru na ta pitanja svakako ostavljaju trag na čitavu zajednicu, a samim time i na blagostanje pojedinaca koji u toj zajednici žive.

Za daljnje pretvaranje Hrvatske u istinsku parlamentarnu demokraciju sa snažnim parlamentarnim sustavom vlasti, GLAS smatra da je potrebno otvoriti ozbiljnu i temeljitu javnu raspravu o ukidanju izravnog izbora predsjednika Republike.

Kako bi se dodatno jačala demokracija na lokalnoj razini potrebno je ograničavanje mandata gradonačelnicima, načelnicima i županima, i to na dva uzastopna mandata.

5. Vladavina prava, pravna država i pravosuđe

Sve izraženije nepovjerenje građana u sustav političke vlasti velikim, ako ne i najvećim dijelom uvjetovano je gubitkom vjere u vladavinu prava, pravnu državu i pravosuđe u cjelini te sudbenu vlast. Prevladava mišljenje da obaveza poštivanja Ustava, zakona i drugih propisa ne vrijedi za sve jednako. Vlada dojam da je nestala pravna objektivnost, da pravosuđe i sudbena vlast djeluju arbitrarno te da nismo svi jednaki pred zakonom. Treba naglasiti da je svaka vlast podložna zlouporabama i pogreškama, a da je s druge strane baš svaki sudski postupak od onih „malih“ do medijski najeksponiranijih od posebnog značaja za pojedinca, ali i zajednicu u cjelini.

Zato je zbog zaštite svih temeljnih sloboda te prava građana i sudska vlast opravdano – zbog takve iznimno važne funkcije – pod posebnim režimom pažnje i provjere te kritike domaće, ali sada i strane stručne, političke i opće javnosti.

Stoga sudbena vlast i suci moraju biti neovisni, nepristrani, odgovorni i stručni. Suci ne smiju pogodovati bilo kome, trebaju donositi odluke lišeni osobne sklonosti te svoju sudačku dužnost obavljati bez utjecaja i straha od bilo koga. Isto tako, sudska vlast, kao jedna od tri

grane vlasti u društvu, svoju neovisnost, ne bi smjela nadalje shvaćati na način da ima pravo nadzirati druge dvije grane vlasti bez da i sama bude podvrgnuta kontroli građana.

6. Borba protiv korupcije

Bolje društvo, snažnije gospodarstvo, osobni prosperitet svakog pojedinca i društva u cjelini u izravnoj su korelaciji s korupcijom i njenim štetnim utjecajima. Uska povezanost korupcije s političkom moći i vlašću, nedostatak morala i poštenja pojedinih nositelja javnih dužnosti, sve izraženiji strah „ucijenjenih“ građana da će oni biti penalizirani ako ukažu na korupciju dovela nas je gotovo do gubitka systemske kontrole te stadija blokiranih i „zarobljenih“ institucija od strane nevidljivih socijalnih mreža moćnika i njihovih poslušnika, čiji, uglavnom nevidljivi, ali pogubni utjecaj seže u sve pore društvenog, gospodarskog i političkog života zemlje.

Takvo djelovanje korupcije blokira uspostavu poduzetništva i pozitivne poduzetničke klime, rastače moral i poštenje, urušava temeljne vrijednosti liberalne demokracije i vodi nas u daljnje osiromašenje, uz prevladavajući doživljaj da se ništa ne isplati raditi ako radiš pošteno. Takva atmosfera izravno potiče mlade i talentirane ljude na iseljavanje i bijeg iz zemlje, čega smo svjedoci. Stoga je potrebno, bez ostatka na političkoj i institucionalnoj razini, primjenom različitih mjera, obračunati se sustavno sa svim oblicima korupcije, prije svega korupcijom na svim razinama političke vlasti te u pravosuđu. Kao dio borbe protiv korupcije i vraćanja povjerenja građana u institucije, za sve kojima se pravomoćno dokaže koruptivno djelovanje treba vrijediti zabrana djelovanja u javnom sektoru temeljem izbora ili imenovanja.

7. Javna uprava kao stvarni servis građana i gospodarstva

Iako je reforma javne uprave stalna tema, javna uprava u Hrvatskoj još uvijek je zastarjela, neefikasna i skupa. Promjene koje se događaju svode se na nove alate, i to uglavnom povećanu upotrebu informacijskih tehnologija. Iako taj napredak ima svoje koristi, koje i građani osjećaju, ključni problemi nisu riješeni.

GLAS smatra da javnoj upravi u Hrvatskoj treba dubinska promjena procesa, uvođenje pravila suvremenog poslovanja i tržišta u sve pore, od obrazovanja i regrutiranja zaposlenika

do financiranja. Mora postati sasvim jasno što je to što se građanima isporučuje, koliko to košta i koliko vremena traži. Na temelju toga može se krenuti u pravu reformu sustava, njegove organizacije, načina poslovanja i pitanja kadrova. Proizvod javne uprave koji ona isporučuje ljudima, bilo da se radi o građevinskoj dozvoli, registraciji vozila, poticajima za investiranje ili bilo čemu drugome, mora biti mjerna jedinica njezine uspješnosti. Na temelju dostupnosti i kvalitete tog proizvoda napraviti će se reorganizacija cjelokupnog administrativnog sustava Republike Hrvatske kako bi to mjesto dodira građana i države postalo izvorom zadovoljstva, a ne frustracija i osjećaja bespomoćnosti.

8. Smanjenje društvene i ekonomske presije

Osim što je Hrvatska izrazito centralizirana država, ona je žrtva i proliferacije propisa koji ponekad guše građansku, poduzetničku i širu društvenu inicijativu. Stoga je Hrvatskoj potrebno smanjenje pravnih propisa koji ograničavaju puno korištenje individualnih sloboda. S tim je povezano i djelovanje na dokidanju samovoljnog i diskrecijskog djelovanja tijela vlasti, osobito represivnog aparata, prema pojedincima i skupinama.

Ekonomska presija uklonila bi se smanjivanjem poreznih davanja i neporeznih nameta koji opterećuju pojedinca i tvrtke, kada god i gdje god je to moguće. Posebno je važno da se nepotrebnom opterećenjima, kako fiskalnim tako i normativnim, ne opterećuje iznimno propulzivne ekonomske, znanstvene i društvene grane koje imaju pozitivan dugotrajan učinak na porast blagostanja u Hrvatskoj. U poreznoj politici potrebno je uspostaviti ravnotežu između slobode pojedinca te opravdanog doprinosa zajednici, posebno primjenom načela jednostavnosti, stabilnosti i neutralnosti. To znači da porezni sustav mora biti razumljiv svakome, promjene vrlo rijetke i pažljivo pripremljene, a mjere takve da osiguraju što niže porezne stope te da ne dovode građane u nejednak položaj u odnosu na druge.

Razliku nastalu smanjenjem poreza nadoknadilo bi se, pak, ozbiljnim sankcijama svih oblika financijskih prevara i porezne evazije, kao i oporezivanjem državljana Republike Hrvatske koji su sami prijavljeni ili imaju tvrtke, koje djeluju u tzv. poreznim rajevima.

GLAS se isto tako oštro protivi porezu na nekretnine za stambene jedinice koje se koriste za stanovanje. U skladu s ustavnim odredbama o pravu na vlastiti dom, GLAS smatra da građani ne bi smjeli biti fiskalno opterećeni za nekretnine koje imaju u vlasništvu, a služe im za stanovanje.

9. Uključivanje građana u proces donošenja odluka na svima razinama

Stranka GLAS aktivno će raditi na jačanju povjerenja građana u politički sustav, njegove institucije i aktere, kao i protiv rastuće apatije i političkog cinizma među građanima, pogotovo mladim generacijama, promoviranjem tih alata.

Posebno važnim GLAS smatra poticanje građana da izlaze na izbore, i to ne samo jačanjem i razvijanjem građanske političke kulture, nego i modernizacijom načina glasovanja, kao što je uvođenje mogućnosti e-glasovanja.

Lokalni i regionalni referendumi, e-peticije i e-referendumi, građanske inicijative, mjesni forumi sazvani oko određenog, za mjesnu zajednicu važnog pitanja, te jačanje instituta konzultiranja sa zainteresiranom javnosti, uz izbore na svim razinama vlasti, alati su čijim se korištenjem građani mogu vratiti u središte političkog života, te kojima se može povećati povjerenje građana ne samo u političke predstavnike i političke stranke, nego i u politički sustav u cjelini. Time se, ujedno, štiti stabilnost i opstojnost demokratskog društva, bez kojega nema života u slobodi i ravnopravnosti.

Uključivanje mladih u donošenje odluka relevantnih za njih mora prestati biti simbolička izjava. GLAS će stoga predložiti ostvarivanje biračkog prava za mlade s navršениh 16 godina na lokalnoj i regionalnoj razini.

Fokus na provođenje uspješne i stručne kurikularne reforme, kao i stvaranje modernog obrazovnog sustava za 21. stoljeće, ne može se provoditi bez aktivnog uključivanja svih korisnika tog sustava. Uz znanstvenike i stručnjake, potrebno je, stoga, u svaku relevantnu obrazovnu reformu uključiti sve djelatnike i djelatnice u odgojno-obrazovanim ustanovama, ali i učenike i učenice, te studente i studentice, svih dobi, razina obrazovanja i socioekonomskih karakteristika. GLAS će inzistirati na uključivanju učenika i učenica u proces donošenja, implementiranja i provođenja kurikularne reforme. U tom procesu posebno je važno uvođenje programa građanskog odgoja u škole i obrazovanje mladih za građanske kompetencije, odnosno za razvoj u slobodnog, autonomnog, odgovornog i kritičkog građanina.

Zagreb, 9. srpnja 2017.